

Inequality of old-age pension in the social security system of self-employed insured persons

Chartchawan Leerodanawutikun

Rajhabhat Mahasarakham University

E-mail: Chatchawan_lee@yahoo.com

Kansine Tipmontien

Rajhabhat Mahasarakham University

E-mail: Kansinee.it@rmu.ac.th

Suthida Phiukhao

Rajhabhat Mahasarakham University

E-mail: suthida.ph@rmu.ac.th

Received	Reviewed	Revised	Accepted
31/08/2024	09/01/2025	04/03/2025	05/03/2025

Abstract

Background and Aims: Social security is a type of welfare provided by the state to receive various benefits for people of working age, whether it is in terms of medical treatment, childbirth, child support, unemployment, disability, old age or death. However, a very controversial issue is the issue of gratuity, old-age pension, where most insured people have the hope of getting a certain amount of savings to use in retirement. When the needs are greater, but the equality of the status of individuals is not the same. The purpose of this article is to study the social security fund of voluntary insured persons under Section 40 who are self-employed but do not receive the same comprehensive benefits in case of old age as those insured under Sections 33 and 39. The objectives of this study are (1) to provide guidelines for improving the system regarding old-age pension for this group of insured persons to receive compensation benefits in case of old age equivalent to other types of insureds; (2) To provide the social security system under Section 40 to the insured to receive an old-age pension to help the insured to use when they are no longer able to work, (3) to help the insured know another indirect way to save money, and (4) to create a guideline for extending the retirement age of the insured to extend the life of the social security system in order to

support the State to organize. Welfare of insured persons who are self-employed appropriately.

Methodology: The population and sample group are insured persons who are not employees or insured persons under Section 40, self-employed, business owners, entrepreneurs, and informal workers aged 15 to 65 years old but have notified their intention to become insured.

Research Tools : Study the details of the contents of the insurer's compensation benefits from books, documents, journals, websites, etc. In terms of various welfare of the self-employed group.

Information : By collecting the benefits of informal workers in data analysis and applying the data analysis approach with descriptive statistics. Based on information from human rights issues related to social welfare.

Results: Each group of insured persons receives different benefits according to the amount of money sent to the social security system, with groups 2 and 3 receiving a full refund of gratuity with returns (interest) when the insured reaches the age of 60 and announces the termination of the insured or resigns, but the insured in group 1 will receive any gratuity. After the end of the insured status, it shows the disparity of the self-employed group who send money to the social security system with a slight difference

Conclusion: The social security system should provide that the insured under Section 40 Group 1 should also receive compensation or old-age pension in the same way as the insured groups 2 and 3 at the rate of 50% of the amount of contributions paid in order to increase the amount of money to the social security system and to be able to save more in a small amount. As a result, the insured has a lump sum for themselves in the future.

Keyword: Inequality; Old Age Pension; Social Security; self-employed insured persons

ความเหลื่อมล้ำเงินบำนาญชราภาพในระบบประกันสังคมของผู้ประกันตนที่ประกอบอาชีพอิสระ

ชัชวรินทร์ ลิโรจนวุฒิกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อีเมล: Chatchawan_lee@yahoo.com

กานต์สินี ทิพย์มนเทียร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อีเมล: Kansinee.it@rmu.ac.th

สุธิดา ผิวขาว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อีเมล: suthida.ph@rmu.ac.th

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: ประกันสังคมเป็นสวัสดิการประเภทหนึ่งที่ได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ของคนในวัยทำงาน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการรักษาพยาบาล คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร วางงาน ทูพพลภาพ ชราภาพหรือกรณีเสียชีวิต อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ถกเถียงกันมาก ก็คือเรื่องบำนาญชราภาพ ซึ่งผู้ประกันตนส่วนใหญ่มีความหวังในการได้เงินสะสมจำนวนหนึ่งไปใช้ในชีวิตรวยเกษียณ เมื่อความต้องการมีมากขึ้นแต่ความเท่าเทียมทางสถานะของบุคคลไม่เท่ากัน จึงเกิดเป็นปัญหาความเหลื่อมล้ำของความไม่เสมอภาคกันในทางกฎหมาย ซึ่งบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกองทุนประกันสังคมของผู้ประกันตนภาคสมัครใจ ตามมาตรา 40 ซึ่งเป็นผู้ประกันตนที่ประกอบอาชีพอิสระ แต่มีได้รับสิทธิประโยชน์ในกรณีชราภาพครอบคลุมครบเหมือนอย่างเช่นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และมาตรา 39 วัตถุประสงค์ของผลการศึกษา คือ (1) เพื่อให้เกิดแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขระบบเกี่ยวกับเงินบำนาญชราภาพของผู้ประกันตนกลุ่มนี้ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพเทียบเท่ากับผู้ประกันตนประเภทอื่น (2) เพื่อให้การจัดระบบประกันสังคมตามมาตรา 40 แก่ผู้ประกันตนได้รับเงินบำนาญชราภาพเพื่อช่วยแบ่งเบาให้แก่ผู้ประกันตนไว้ใช้ในยามที่ไม่สามารถทำงานได้แล้ว (3) เป็นการช่วยให้ผู้ประกันตนรู้จักวิธีการออมเงินทางออมอีกวิธีการหนึ่ง และ (4) เพื่อก่อให้เกิดแนวทางในการขยายอายุเกษียณของผู้ประกันตนขึ้นใหม่ เป็นการยืดอายุของระบบประกันสังคมเพื่ออีกทั้งเกื้อหนุนรัฐให้มีการจัดสวัสดิการของผู้ประกันตนที่ประกอบอาชีพอิสระได้อย่างเหมาะสม

ระเบียบวิธีการวิจัย: ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกันตนที่ไม่ได้เป็นลูกจ้างหรือผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ประกอบอาชีพอิสระเจ้าของกิจการผู้ประกอบการและแรงงานนอกระบบที่มีอายุ 15 ถึง 65 ปีแต่ได้แจ้งความประสงค์ขอเป็นผู้ประกันตน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: ศึกษารายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับประโยชน์ทดแทนของผู้ประกันตนจากหนังสือ เอกสาร วารสาร เว็บไซต์ ในด้านสวัสดิการต่างๆ ของกลุ่มอาชีพอิสระ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการรวบรวมสิทธิประโยชน์ของแรงงานนอกระบบในการวิเคราะห์ข้อมูล และนำแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยอาศัยข้อมูลจากประเด็นสิทธิของมนุษย์อันเกี่ยวกับสวัสดิการทางสังคม

ผลการวิจัย: ผู้ประกันตนแต่ละกลุ่มได้รับสิทธิประโยชน์ที่แตกต่างกันตามจำนวนเงินที่ส่งเข้าระบบประกันสังคม โดยในกลุ่มที่ 2 และ 3 จะเป็นกลุ่มที่ได้เงินบำนาญพร้อมผลตอบแทน (ดอกเบี้ยย) คืนทั้งหมด เมื่อผู้ประกันตนมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ และแจ้งสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนหรือลาออก แต่ผู้ประกันตนในกลุ่มที่ 1 จะได้รับบำนาญผลตอบแทนใดๆ หลังจากสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน จึงทำให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำของกลุ่มอาชีพอิสระที่ส่งเงินเข้าระบบประกันสังคมที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

สรุปผล: ระบบประกันสังคมควรจัดให้ผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ประเภทกลุ่มที่ 1 ควรได้รับค่าทดแทนหรือเงินบำนาญชราภาพด้วยเช่นเดียวกันกับกลุ่มผู้ประกันตนกลุ่มที่ 2 และ 3 โดยได้รับในอัตรา 50%ของจำนวนเงินที่จ่ายสมทบ เพื่อเป็นนำเงินเข้าสู่ระบบประกันสังคมได้เพิ่มขึ้น และสามารถออมเพิ่มได้ในจำนวนที่ไม่มากจนเกินไป ส่งผลให้ผู้ประกันตนมีเงินก้อนไว้สำหรับตนเองในอนาคต

คำสำคัญ : ความเหลื่อมล้ำ; บำนาญชราภาพ; ประกันสังคม; ผู้ประกอบอาชีพอิสระ

บทนำ

หลักการสำคัญเกี่ยวกับการประกันสังคม

หลักการสำคัญของการประกันสังคม คือ การให้ประชาชนในประเทศนั้นร่วมกันเสี่ยงภัยร่วมกันสละเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาเดือดร้อน ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่าการประกันสังคมมุ่งเน้นให้ประชาชนรู้จักเก็บออมเงินเพื่อช่วยเหลือตนเองและครอบครัว ตลอดจนก่อให้เกิดการรู้จักเสียสละ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอันเป็นระบบการเฉลี่ยทุกข์ เฉลี่ยสุข (Average) ของบุคคลในสังคมในอันที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในชาติ ที่จะนำไปสู่ความมั่นคงทางสังคม

อย่างไรก็ตาม ในบทหลักการเฉลี่ยทุกข์ เฉลี่ยสุขของคนในสังคมนี้น ย่อมรวมถึงการกระจายความเสี่ยงระหว่างผู้ประกันตนในกลุ่มเมื่อเกิดภัยหรือความเดือดร้อนขึ้นด้วย ดังนั้น การประกันสังคมจึงมีหลักการเพื่อกระจายความเสี่ยงและการแบกรับภาระของผู้ประกันตน หากมีผู้ประกันตนเกิดเหตุอันไม่คาดคิดตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ ก็จะมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการประกันสังคม

การประกันสังคมต้องการให้เกิดความคุ้มครองครอบคลุมประชาชนทั้งประเทศ การประกันสังคมจึงมีจุดเริ่มต้นด้วยการให้หลักประกันแก่คนงานรับจ้าง (Laborer) ก่อนเป็นอันดับแรก จากนั้นจึงพัฒนามาให้ความคุ้มครองแก่กลุ่มผู้มีอาชีพอิสระ (Self-Employed) กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มคนงานที่มีรายได้ต่ำและไม่แน่นอน สาเหตุที่นำการประกันสังคมมาใช้กับกลุ่มคนงานรับจ้างก่อนกลุ่มอื่นๆ เนื่องจากความสามารถในการควบคุมการเก็บเงินสมทบของกองทุนประกันสังคมได้ง่ายกว่าและแน่นอนกว่ากลุ่มอื่นๆ

รูปแบบของการประกันสังคม

ประกันสังคม มีรูปแบบในการประกัน อยู่ 2 แบบ ดังนี้

1) การประกันโดยบังคับ (Compulsory Insurance) เป็นการออกกฎหมายเพื่อบังคับให้กลุ่มบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด ต้องเข้าร่วมโครงการประกันสังคม โดยบังคับให้กลุ่มบุคคลนั้น จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม หรือเข้าเป็นผู้ประกันตนตามที่กฎหมายกำหนด

อย่างไรก็ดี การประกันโดยบังคับนี้มีข้อเสีย คือ เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่จะต้องถูกบังคับให้เข้าโครงการประกันสังคมโดยอาจไม่เต็มใจที่จะเข้าร่วมโครงการ ไม่ว่าด้วยอันใดก็ตาม การประกันตนโดยบังคับนี้ก็ถือได้ว่ามีความจำเป็นในการเริ่มต้นของการประกันสังคมอันเป็นความอยู่รอดและความมั่นคงของกองทุนประกันสังคมด้วย

2) การประกันโดยสมัครใจ (Voluntary Insurance) เป็นการเข้าร่วมโครงการบุคคลที่ต้องการจะได้รับความคุ้มครอง โดยบุคคลนั้นเต็มใจหรือสมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการเอง ซึ่งโครงการมิได้มีกฎหมายใดบังคับในการเข้าร่วม อย่างไรก็ตาม โครงการประกันสังคมโดยสมัครใจนี้ต้องเป็นกรณีที่

กฎหมายเปิดช่องให้กระทำได้ ในกรณีเช่นนี้ทำให้การประกันโดยสมัครใจของผู้ประกันตนย่อมทำให้มีเงินสมทบเข้าสู่กองทุนเพิ่มมากขึ้นและกองทุนก็ต้องรับภาระในการเสี่ยงภัยเพิ่มขึ้นหากเป็นกรณีที่จะต้องจ่ายค่าทดแทนให้แก่ผู้ประกันตนจำนวนมากพร้อมๆกัน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประกันสังคม

การประกันสังคม (Social Insurance) มีจุดมุ่งหมายเพื่อตนเองเป็นหลัก ซึ่งในทางปฏิบัติมีผลเป็นการร่วมมือระหว่างกลุ่มบุคคลที่จะยอมรับภาระและรับการสงเคราะห์ร่วมกัน โดยการจ่ายเงินสมทบเป็นคราวๆ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้พ้นภัยหรือความเดือดร้อนที่อาจเกิดขึ้น หลักของการประกันสังคมจึงมีอยู่ว่า จะต้องถือเอาหลักแห่งการเฉลี่ย (Law of average) ในระหว่างผู้เอาประกันตนด้วยกัน และจะต้องให้การเฉลี่ยนั้นเป็นไปโดยสม่ำเสมอเมื่อมีผู้เอาประกันภัยร่วมกันอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นทฤษฎีของการกระจายความเสียหายในกลุ่มชนชั้นและมีผลเป็นการลดและทำให้หมดไปซึ่งภัยต่างๆด้วย

แนวคิดสิทธิและความรับผิดชอบร่วมกันทางสังคม

แรกเริ่มนั้นบุคคลทุกคนต้องรับผิดชอบช่วยเหลือตนเองและครอบครัว แต่ในปัจจุบันการอยู่ร่วมกันในสังคมมีการขยายความรับผิดชอบไปสู่บุคคลภายนอก เป็นการเฉลี่ยทุกข์และสุขร่วมกัน มีการเสียสละ และรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนการยอมรับสิทธิที่บุคคลพึงได้รับจากสังคม โดยเฉพาะสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองสวัสดิภาพทางสังคม (Social Welfare) เพื่อการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคลในสังคม ด้วยเหตุนี้จึงมีการกำหนดมาตรการคุ้มครองสิทธิของให้มนุษย์ให้เป็นสากลและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

จากเหตุผลดังกล่าว จึงกลายมาเป็นแนวคิดในเรื่องสิทธิมนุษยชน (Human Rights) ซึ่งถือว่าเป็นสิทธิที่ทุกคนได้มาในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ สำหรับสิทธิได้รับหลักประกันสังคม เป็นสิทธิมาตรฐานอย่างหนึ่งที่มนุษย์พึงได้รับ ซึ่งสิทธิดังกล่าวได้ปรากฏอยู่ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในข้อ 22 นอกจากนี้ อนุสัญญาว่าด้วยมาตรฐานขั้นต่ำของความมั่นคงทางสังคม (Minimum Standards of Social Security, 1952) ยังได้ระบุสิทธิของมนุษย์อันเกี่ยวกับสวัสดิการทางสังคมไว้หลายประการ เช่น สิทธิที่จะได้รับมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอ สิทธิที่จะได้รับหลักประกันในสถานการณ์การว่างงาน เจ็บป่วย ไร้ความสามารถ ชราภาพ เป็นต้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560

ในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 27 วรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทาง

ศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใดจะกระทำได้”

และตามหมวด 6 แผนนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 74 บัญญัติว่า “รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการทำงานอย่างเหมาะสมกับศักยภาพและวัย และให้มีงานทำ และพึงคุ้มครองผู้ใช้แรงงานให้ได้รับความปลอดภัยและมีสุขอนามัยที่ดีในการทำงาน ได้รับรายได้ สวัสดิการ การประกันสังคม และสิทธิประโยชน์อื่นที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพ และพึงจัดให้มีหรือส่งเสริมการออมเพื่อการดำรงชีพเมื่อพ้นวัยทำงาน”

พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2558

มาตรา 40 บัญญัติว่า “บุคคลใดซึ่งมิใช่ลูกจ้างตามมาตรา 33 หรือไม่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ อาจสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัตินี้ได้ โดยให้แสดงความจำนงต่อสำนักงาน ทั้งนี้ คุณสมบัติของบุคคลดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

หลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบของผู้ประกันตน ประเภทของประโยชน์ทดแทนที่จะได้รับตามมาตรา 54 ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ให้รัฐบาลจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ไม่เกินกึ่งหนึ่งของเงินสมทบที่ได้รับจากผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่ง”

มาตรา 54 บัญญัติว่า “ผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุน ดังต่อไปนี้

(1) ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย รวมทั้งการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค

(2) ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร

(3) ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ

(4) ประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย

(5) ประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร

(6) ประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ

(7) ประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน ยกเว้นผู้ประกันตนตามมาตรา 39

สิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนตามวรรคหนึ่งไม่อาจโอนกันได้และไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี”

มาตรา 77 บัญญัติว่า “ ประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ ได้แก่

- (1) เงินเลี้ยงชีพรายเดือน เรียกว่า เงินบำนาญชราภาพ หรือ
- (2) เงินบำเหน็จที่จ่ายให้ครั้งเดียว เรียกว่า เงินบำเหน็จชราภาพ

หลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา และอัตราการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

อาชีพอิสระและการประกอบอาชีพอิสระคืออะไร

1) อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพทุกประเภทที่ผู้ประกอบการดำเนินการด้วยตนเอง แต่เพียงผู้เดียวหรือเป็นกลุ่มอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้นักงานจำนวนมาก แต่หากมีความจำเป็นอาจมีการจ้างคนอื่นมาช่วยงานได้ เจ้าของกิจการเป็นผู้ลงทุนและจำหนายเอง คิดและตัดสินใจด้วยตนเองทุกเรื่อง ซึ่งช่วยให้การพัฒนางานอาชีพเป็นไปอย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ การประกอบอาชีพอิสระ ยกตัวอย่างเช่น ขายอาหาร ขายของชำ ซ่อมรถจักรยานยนต์ ฯลฯ

2) การประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การประกอบกิจการส่วนตัวต่าง ๆ ในการผลิต สินค้าหรือบริการที่ถูกต้องตามกฎหมายเป็นธุรกิจของตนเองไม่ว่าธุรกิจนั้นจะเล็กหรือใหญ่ก็ตาม มีอิสระในการกำหนดรูปแบบและวิธีดำเนินงานของตนเองได้ตามความเหมาะสม ไม่มีเงินเดือน หรือรายได้ที่แน่นอน ผลตอบแทนที่ได้รับคือเงินกำไรจากการลงทุน

สภาพปัญหา

ในปัจจุบันระบบประกันสังคมของไทยได้กำหนดเงื่อนไขของผู้ประกันตนที่ได้รับความคุ้มครองในระบบประกันสังคมจะมีสถานะเป็นผู้ประกันตนซึ่งต้องจ่ายเงินสมทบตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 แบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

1. ผู้ประกันตนภาคบังคับได้แก่ผู้ประกันตนที่เป็นลูกจ้างหรือผู้ประกันตนตามมาตรา 33 มีอายุระหว่าง 15 ถึง 60 ปี ได้รับค่าจ้างจากการทำงานในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป
2. ผู้ประกันตนภาคสมัครใจสำหรับบุคคลทั่วไปที่ไม่เข้าข่ายบังคับของกฎหมายพระราชบัญญัติประกันสังคมเพราะมีสิทธิส่วนอื่นอยู่แล้ว คือ

ก) ผู้ประกันตนที่ผลสภาพการเป็นลูกจ้างหรือผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ที่แสดงความสามารถจะรักษาสิทธิการเป็นผู้ประกันตนต่อไปภายใน 6 เดือนหลังจากสิ้นสุดการเป็นลูกจ้างแล้วซึ่งจะต้องเคยจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน

ข) ผู้ประกันตนที่ไม่ได้เป็นลูกจ้างหรือผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระเจ้าของกิจการผู้ประกอบการและแรงงานนอกระบบที่มีอายุ 15 ถึง 65 ปีแต่ได้แจ้งความประสงค์ขอเป็นผู้ประกันตน

จากกลุ่มผู้ประกันตนที่มีอาชีพอิสระตามมาตรา 40 ณ ปัจจุบันมีจำนวนประมาณ 10,980,484 คน ซึ่งแบ่งผู้ประกันตนตามกลุ่มทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ประกันตนที่จ่ายเงินสมทบ 70 บาทต่อเดือน มีจำนวนทั้งสิ้น 2,752,610 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ประกันตนที่จ่ายเงินสมทบ 100 บาทต่อเดือน มีจำนวนทั้งสิ้น 7,062,364 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้ประกันตนที่จ่ายเงินสมทบ 300 บาทต่อเดือน มีจำนวนทั้งสิ้น 1,165,510 คน

ทั้งนี้ ในกองทุนประกันสังคมได้มีการเปิดโอกาสให้ผู้ประกันตนที่ประกอบอาชีพอิสระตามมาตรา 40 ซึ่งจะต้องไม่เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และมาตรา 39 รวมถึงไม่เป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ โดยผู้ประกันตนสามารถเข้าสู่ระบบประกันสังคมภาคสมัครใจได้ โดยผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่ผู้ประกันตนจะได้รับ แยกออกเป็นกลุ่มได้ทั้งหมด 3 ประเภท คือ

1) ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบ 70 บาทต่อเดือน ได้รับการคุ้มครอง 3 กรณี ได้แก่ กรณีเจ็บป่วยทุพพลภาพและเสียชีวิต (รัฐเป็นผู้จ่ายเงินสมทบเพิ่ม 30 บาท) ในกรณีเจ็บป่วยการรักษาพยาบาลให้ใช้สิทธิ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) หรือบัตรทอง 30 บาท แต่ผู้ประกันตนจะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ 300 บาทแต่ไม่เกิน 30 วันต่อปีแทน

2) ผู้ประกันตนจ่าย 100 บาทต่อเดือน ได้รับการคุ้มครอง 4 กรณี ได้แก่ กรณีเจ็บป่วย ทุพพลภาพ ชราภาพและเสียชีวิต (รัฐเป็นผู้จ่ายเงินสมทบเพิ่ม 100 บาท)

3) ผู้ประกันตนจ่าย 300 บาทต่อเดือน ได้รับการคุ้มครอง 5 กรณี ได้แก่ กรณีเจ็บป่วย สงเคราะห์บุตร ทุพพลภาพ ชราภาพและเสียชีวิต (รัฐเป็นผู้จ่ายเงินสมทบเพิ่ม 150 บาท)

อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มที่ 2 และ 3 จะเป็นกลุ่มที่ได้เงินบำเหน็จพร้อมผลตอบแทน (ดอกเบี้ยย) คืนทั้งหมด เมื่อผู้ประกันตนมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ และแจ้งสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน หรือลาออก โดยกลุ่มที่ 2 (ได้รับเงินสมทบ 50 บาท คูณด้วยจำนวนเดือนที่จ่ายเงินสมทบ บวกกับเงินออมเพิ่ม) พร้อมผลประโยชน์ตอบแทนรายปีตามที่สำนักงานประกันสังคมกำหนด ส่วนในกลุ่มที่ 3 (ได้รับเงินสมทบ 150 บาท คูณด้วยจำนวนเดือนที่จ่ายเงินสมทบ บวกกับเงินออมเพิ่ม) พร้อมผลประโยชน์ตอบแทนรายปีตามที่สำนักงานประกันสังคมกำหนด โดยผู้ประกันตนทางเลือกที่ 2 และทางเลือกที่ 3 สามารถจ่ายเงินสมทบเพิ่มเติม (ออมเพิ่ม) ได้ไม่เกิน 1,000 บาท ต่อเดือน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจากข้อมูลกลุ่มผู้ประกันตนในกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 จะเป็นกลุ่มที่ได้รับคุ้มครองกรณีชราภาพ ในขณะที่ผู้ประกอบอาชีพอิสระที่ได้มีการจ่ายเงินเข้าสู่ระบบประกันสังคมจำนวน 70 บาทต่อเดือนนั้น เป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับเงินชราภาพเหมือนอย่างเช่นกลุ่มผู้ประกันตนที่จ่ายเงินจำนวน 100 บาทต่อเดือน และจำนวน 300 บาทต่อเดือน ด้วยเหตุนี้ ความคุ้มครองกรณีชราภาพจึงไม่สามารถครอบคลุมประชากรครบถ้วนทุกคน ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและความแตกต่างในมุมของสวัสดิการเงินออมที่จำเป็นในช่วงวัยเกษียณหรือเมื่อพ้นวัยการทำงาน ทำให้การประกันสังคมดังกล่าวไม่เป็นไปตามหลักการสำคัญของการประกันสังคมและตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอย่างแท้จริง

เมื่อมีความเหลื่อมล้ำในการได้รับค่าประโยชน์ทดแทนของกลุ่มผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ดังกล่าวจึงส่งผลให้ผู้ประกันตนที่ประกอบอาชีพอิสระกลุ่มใหม่ที่จะเข้าสู่ระบบประกันสังคมมีจำนวนน้อยลง สาเหตุหลัก คือ ประชาชนมีการตัดสินใจไม่เข้าสู่ระบบประกันสังคมในการส่งเงินสมทบ เนื่องจากไม่เชื่อใจและรู้สึกละอายใจที่ประโยชน์ที่ได้รับจากการประกันสังคมไม่คุ้มค่าเมื่อเทียบกับจำนวนเงินที่จ่ายไป

ประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศแรกในทวีปเอเชียที่เริ่มนำระบบประกันสังคมมาใช้บังคับ โดยในส่วนระบบประโยชน์ทดแทนและการเรียกเก็บเงินสมทบได้มีการปรับปรุงเรื่อยมา โดยระบบประกันสังคมเริ่มมาจากการใช้ระบบประกันสุขภาพและมีระบบบำนาญครอบคลุมประชากรทุกคน ในแรกเริ่มนั้น ระบบดังกล่าวเป็นการช่วยเหลือลูกจ้างในสถานที่ทำงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดความเสี่ยงภัยจากการทำงาน ต่อมาได้ขยายไปสู่ลูกจ้างทุกคน แม้กระทั่งกลุ่มอาชีพอิสระที่ไม่มีลูกจ้างหรือกลุ่มว่างงาน

ระบบประกันสุขภาพและระบบประกันบำนาญ

ระบบประกันสุขภาพในไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อจ่ายสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ประกันตนกรณีเจ็บป่วย หรือบาดเจ็บที่ไม่ได้มีสาเหตุมาจากการทำงาน ผู้ประกันตนจะได้รับสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาล ส่วนระบบประกันบำนาญเป็นการเตรียมตัวเพื่อการดำเนินชีวิตหลังเกษียณ การประกันทั้ง 2 ระบบ จะเก็บค่าเบี้ยประกันหรือเงินสมทบตามรายรับของแรงงาน โดยระบบประกันสุขภาพจะจ่ายสิทธิประโยชน์ค่ารักษาพยาบาล ส่วนระบบประกันบำนาญจะจ่ายสิทธิประโยชน์ เงินบำนาญหรือเงินจ่ายเป็นก้อนครั้งเดียว (บำเหน็จ) แล้วแต่กรณี ซึ่งในระบบประกันสังคมของประเทศไทย แบ่งออกได้ 2 ประเภทใหญ่ คือ

(1) กรณีของแรงงาน จะเข้าระบบประกันสุขภาพที่นายจ้างจัดให้ (Health Insurance) และระบบประกันบำนาญที่นายจ้างจัดให้ (Employment Pension Insurance)

(2) กรณีผู้ประกันตนอิสระ จะเข้าระบบประกันสุขภาพของรัฐบาล (National Health Insurance) และประกันบำนาญของรัฐบาล (National Pension)

สิทธิประโยชน์ประกันบำนาญ ระบบประกันบำนาญของประเทศไทยประกอบด้วยระบบประกันบำนาญที่นายจ้างจัดให้ (Employment Pension Insurance) และระบบประกันบำนาญของรัฐบาล (National Pension) ทั้งนี้ กฎหมายบังคับประชากรไทยที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไปทุกคนต้องเข้าประกันบำนาญของรัฐบาล (National Pension) ซึ่งจัดเก็บเบี้ยในอัตราคงที่ซึ่งไม่ผันแปรตามค่าจ้าง

ส่วนแรงงานที่เข้าประกันตนระบบประกันบำนาญที่นายจ้างจัดให้ (Employment Pension Insurance) ต้องจ่ายเบี้ยประกันสมทบเพิ่มโดยที่มีค่าจ้างเป็นตัวแปร อนึ่ง ระบบประกันบำนาญของรัฐบาล (National Pension) จะจ่ายเงินบำนาญพื้นฐานให้แก่ผู้ประกันตนที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปที่จะจ่ายเงิน

สมทบไม่น้อยกว่า 10 ปีนอกจากนี้ ผู้ประกันตนในระบบบำนาญจะได้รับสิทธิประโยชน์การและเสียชีวิต

อย่างไรก็ดี ในระบบประกันสุขภาพของรัฐบาล (National Health Insurance) และระบบประกันบำนาญของรัฐบาล (National Pension) มุ่งเป้าไปในอาชีพที่เป็นเจ้าของกิจการส่วนตัว ผู้ประกอบอาชีพการเกษตรป่าไม้และประมง ผู้ไม่มีงานทำ สามารถเข้าระบบประกันดังกล่าวข้างต้นได้ โดยแจ้งขอเข้าเป็นผู้ประกันตนต่อสำนักงานเขตในท้องที่ที่มีภูมิลำเนาอยู่

ในการประกันเงินบำนาญของรัฐ (ญี่ปุ่น) มี 2 ประเภท คือ 1) เงินบำนาญแห่งชาติ และ 2) เงินบำนาญสวัสดิการ

บุคคลทุกคนที่มีอายุ 20 ถึง 59 ปีซึ่งมีที่อยู่ในญี่ปุ่นจะต้องลงทะเบียนในระบบบำนาญของประเทศ โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติ เมื่อลงทะเบียนแล้ว พวกเขาจะมีสิทธิได้รับเงินบำนาญตั้งแต่อายุ 65 ปี สำหรับปีงบประมาณ 2567 เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน เงินสมทบสำหรับเงินบำนาญแห่งชาติอยู่ที่ 16,980 เยนต่อเดือน (ประมาณ 3,970 บาทต่อเดือน) ส่วนผู้ที่ทำงานบริษัท ฯลฯ ยังจำต้องเข้าทำประกันบำนาญสวัสดิการเพิ่มอีกต่างหาก

อย่างไรก็ตาม ในระบบประกันสังคมของประเทศไทยได้มีการตราพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 เกี่ยวกับผู้ประกอบอาชีพอิสระในมาตรา 40 และมีการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ซึ่งประเทศไทยมีทางเลือกให้กับผู้ประกันตน 2 กรณี คือ ภาคบังคับ และภาคสมัครใจ จึงเป็นทางเลือกให้กับผู้ประกันตน แต่ไม่สามารถรองรับความเป็นอยู่ในอนาคตได้เท่าที่ควร เนื่องจากผู้ประกันตนมีเงินออมน้อย รวมถึงสวัสดิการของรัฐให้ผลประโยชน์น้อย ทำให้ไม่กระตุ้นผู้ประกันตนที่ประสงค์จะออมเงินกับทางภาครัฐและด้วยปัจจัยที่ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุที่มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต อาจทำให้รัฐต้องแบกภาระเพิ่มขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน แม้กระนั้นระบบประกันสังคมก็จำเป็นต้องรับภาระในการจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ประกันตนพร้อมๆกันเป็นจำนวนเงินมหาศาล อาจส่งผลทำให้ระบบประกันสังคมล้มลงได้

ถึงแม้ว่ารัฐจะกระตุ้นในเรื่องของการลดหย่อนภาษีให้กับผู้ประกันตนตามมาตรา 40 สามารถนำเงินที่ส่งเข้าระบบประกันสังคมลดหย่อนภาษีได้ตามจริง สูงสุดไม่เกิน 3,600 บาท ก็ไม่อาจเป็นแรงจูงใจได้ เนื่องจากกรณีที่ผู้ประกันตนตามมาตรา 40 กลุ่มที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาทก็ไม่จำเป็นต้องยื่นภาษี หากมีรายได้ไม่เกิน 26,583 บาทต่อเดือน จึงต้องยื่นภาษี แต่ไม่ต้องเสียภาษี เนื่องจากรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ ซึ่งผู้ประกันตนเหล่านี้มีรายได้ที่ไม่แน่นอนในแต่ละเดือน เมื่อรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องเสียภาษี ผู้ประกันตนทั้งหลายก็ไม่มีเจตจำนงในการนำเงินสมทบประกันสังคมไปหักลดหย่อนภาษีแต่อย่างใด

อย่างไรก็ดี หากประเทศไทยนำระบบการดำเนินงานของประกันสังคมที่จะจ่ายสิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกันตน โดยนำระบบประกันสุขภาพของรัฐบาล (National Health Insurance) และประกัน

บำนาญของรัฐบาล (National Pension) ของประเทศญี่ปุ่นมาใช้ อาจทำให้เกิดปัญหาทางด้านจ่ายเงินสมทบ เนื่องจากประเทศไทยมีค่าครองชีพที่ต่ำ ผู้ประกันตนไม่สามารถส่งเงินสมทบได้ด้วยเหตุที่มีรายได้น้อยและไม่แน่นอน เพราะอัตราการจัดเก็บของประเทศญี่ปุ่นค่อนข้างสูงและบังคับให้ทุกคนต้องเข้าสู่ระบบประกันสุขภาพของรัฐบาลและระบบประกันบำนาญของรัฐบาล แต่ระบบของประเทศญี่ปุ่นที่เรียกเก็บในอัตราที่สูงนี้ มีข้อดีที่ทำให้ผู้ประกันตนสามารถอยู่ได้อย่างสบายในช่วงเวลาที่เกษียณจากการทำงานแล้ว ไม่เป็นภาระลูกหลาน ซึ่งผู้ประกันตนจะเรียกเก็บเงินแบบบำนาญก้อนเดียวหรือเงินบำนาญในแต่ละเดือนก็ได้แล้วแต่กรณี

แม้กระนั้นก็ตาม กรณีที่ประเทศไทยไม่สามารถนำระบบประกันสุขภาพและประกันบำนาญของรัฐบาลในประเทศญี่ปุ่นมาปรับใช้กับระบบประกันสังคมของไทยได้ เพราะเหตุปัจจัยหลายอย่าง ดังนั้นแล้วเราจะทำอย่างไรเพื่อที่จะให้ผู้ประกันตนในกลุ่มที่ 1 ได้รับค่าประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพเหมือนอย่างเช่นผู้ประกันตนในกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 ยกตัวอย่างเช่น

ผู้ประกันตนในกลุ่มที่ 2 เป็นผู้ประกันตนที่จ่ายสมทบ 100 บาทต่อเดือน (ได้รับเงินสมทบ 50 บาท คุณด้วยจำนวนเดือนที่จ่ายเงินสมทบ บวกกับเงินออมเพิ่ม) พร้อมผลประโยชน์ตอบแทนรายปีตามที่สำนักงานประกันสังคมกำหนด

ผู้ประกันตนในกลุ่มที่ 3 เป็นผู้ประกันตนจ่าย 300 บาทต่อเดือน (ได้รับเงินสมทบ 150 บาท คุณด้วยจำนวนเดือนที่จ่ายเงินสมทบ บวกกับเงินออมเพิ่ม) พร้อมผลประโยชน์ตอบแทนรายปีตามที่สำนักงานประกันสังคมกำหนด

จากการวิเคราะห์เงินสมทบทั้งสองกลุ่ม จะเห็นได้ว่าผู้ประกันตนได้รับเงินสมทบ 50% ของเงินที่ผู้ประกันตนจ่ายสมทบคุณด้วยจำนวนเดือนที่จ่ายเงินสมทบ โดยจะได้เงินบำนาญพร้อมผลตอบแทน (ดอกเบี้ย) คืนทั้งหมด เมื่อผู้ประกันตนมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ และแจ้งสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนหรือลาออก ในทางกลับกัน ผู้ประกันตนในกลุ่มที่ 1 ที่เป็นผู้จ่ายเงินสมทบ 70 บาทต่อเดือน แต่กลับไม่ได้รับค่าประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ หากในระบบประกันสังคมแก้ไขการจัดค่าประโยชน์ทดแทนให้โดยคิดฐาน 50% ของเงินที่จ่ายสมทบของกลุ่มที่ 1 ผู้ประกันตนกลุ่มนี้ก็จะได้รับเงินสมทบ 35 บาทแล้วคุณด้วยจำนวนเดือนที่จ่ายเงินสมทบ พร้อมกับสามารถจ่ายเงินสมทบเพิ่มเติม (ออมเพิ่ม) ได้ไม่เกิน 500 บาทต่อเดือนพร้อมดอกเบี้ย ซึ่งการดำเนินการจัดค่าประโยชน์ทดแทนนี้จะทำให้ผู้ประกันตนกลุ่มที่ 1 ได้รับเงินบำนาญในยามชราอายุเกษียณเพิ่มขึ้นและเป็นการกระตุ้นให้ผู้ประกันตนออมเงินไว้ใช้ในวันบั้นปลายได้

ด้วยเหตุผลนี้ การจัดค่าประโยชน์ทดแทนดังกล่าวจึงเป็นไปตามหลักการของประกันสังคมในการคุ้มครองแก่กลุ่มผู้มีอาชีพอิสระ (Self-Employed) กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มคนงานที่มีรายได้น้อยและไม่แน่นอน และตามนโยบายแห่งรัฐของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 74 ที่ว่า “รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการทำงานอย่างเหมาะสมกับศักยภาพและวัย และให้มีงานทำ

และพึงคุ้มครองผู้ใช้แรงงานให้ได้รับความปลอดภัยและมีสุขอนามัยที่ดีในการทำงาน ได้รับรายได้ สวัสดิการ การประกันสังคม และสิทธิประโยชน์อื่นที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพ และพึงจัดให้มีหรือ ส่งเสริมการออมเพื่อการดำรงชีพเมื่อพ้นวัยทำงาน”

บทสรุป

ในระบบประกันสังคมควรจัดให้ผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ประเภทกลุ่มที่ 1 ได้รับค่า ทดแทนหรือเงินบำเหน็จชราภาพด้วยเช่นเดียวกับกลุ่มผู้ประกันตนกลุ่มที่ 2 และ 3 โดยได้รับใน อัตรา 50%ของจำนวนเงินที่จ่ายสมทบ และสามารถออมเพิ่มได้ในจำนวนที่ไม่มากจนเกินไป ซึ่ง จำนวนผู้ประกันตนในกลุ่มที่ 1 ณ ปัจจุบันมีจำนวนประมาณทั้งสิ้น 2,752,610 คน ก็อาจเป็นเหตุ บังคับที่ทำให้ผู้ประกันตนมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจมากยิ่งขึ้นในการที่จะเข้าสู่ระบบประกันสังคมในการ ออมเงินไว้ใช้ในยามเกษียณได้ หรือเปลี่ยนกลุ่มจากกลุ่มที่ 1 มาเป็นกลุ่มที่ 2 หรือ 3 ได้ ก็จะเป็นนำเงิน เข้าสู่ระบบประกันสังคมได้เพิ่มขึ้น แม้กระนั้นระบบประกันสังคมก็ต้องสร้างความเชื่อมั่นและประโยชน์ที่ สมเหตุสมผลให้กับผู้ประกันตนมีเงินก้อนไว้สำหรับตนเองในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1) ควรเปิดโอกาสให้ผู้ประกันตนในกลุ่มที่ 1 สามารถจ่ายเงินสมทบเพิ่มเติม (ออมเพิ่ม) ได้ไม่ เกิน 500 บาท ต่อเดือน

2) รัฐควรกำหนดนโยบายในการเกษียณอายุพนักงานที่อยู่ในระบบประกันสังคมหรือ ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และมาตรา 39 โดยปรับอายุเกษียณจากอายุ 60 ปี เปลี่ยนเป็น 65 ปี และให้ได้รับเงินบำเหน็จบำนาญชราภาพจากเดิมอายุ 55 ปี เปลี่ยนเป็น 60 ปี ทั้งนี้เพื่อเป็นการยืด อายุในการบริหารแผนงานของระบบประกันสังคมในการแบกภาระที่จะต้องจ่ายจำนวนเงินมาก พร้อมๆกันได้

ส่วนผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ให้ได้รับเงินบำเหน็จชราภาพ เมื่อผู้ประกันตนมีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ และแจ้งสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนหรือลาออก เพราะผู้ประกันตนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่จ่ายเงิน สมทบจำนวนน้อยกว่ากลุ่มที่เป็นผู้ประกันตนมาตรา 33 และมาตรา 39 ซึ่งระบบประกันสังคมจะ ดำเนินการจ่ายเงินคืนให้ผู้ประกันตนในระยะเวลาที่เหลื่อมกัน สามารถทำให้บริหารจัดการการเงินที่ ต้องจ่ายจำนวนมากพร้อมๆกันได้อย่างคล่องตัวขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพธุรกิจ. 24 เมษายน 2567 www.bangkokbiznews.com/health/labour/1123708
- ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน. ข้อ 22 ในฐานะสมาชิกของสังคมด้วยความเพียรพยายามของชาติ ตลอดจนความร่วมมือระหว่างประเทศและโดยการสอดคล้องกับการระเบียบและทรัพยากรของแต่ละรัฐ บุคคลมีสิทธิในความมั่นคงทางสังคมและชอบที่จะได้รับแห่งสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมซึ่งจำเป็นต่อศักดิ์ศรีและการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเสรีของตน.
- ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ กองวิชาการและแผนงาน สำนักงานประกันสังคม.(2538). บทความแปล เรื่อง แนวทางการดำเนินงานประกันสังคมในประเทศญี่ปุ่น และระบบประกันสังคมของฟิลิปปินส์ใน ค.ศ.2000. กรุงเทพฯ: สำนักงานประกันสังคม. หน้า 1.
- วิชัย โสสุวรรณจินดา. (2535). การแก้ไขกฎหมายประกันสังคม ในการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง กฎหมายประกันสังคม: ปัญหาและประเด็นที่ควรแก้ไข. กรุงเทพฯ: สมาคมกฎหมายแรงงาน. หน้า 5.
- ศักดิ์ศรี บริบาลบรรพตเขตต์. (2535). ระบบความมั่นคงทางสังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 43.
- สมาคมนานาชาติ จ.อิบารากิ ศูนย์ให้คำปรึกษาชาวต่างชาติ. การยื่นเรื่องที่เป็น ณ เขตปกครองในท้องถิ่น, <https://global.lia-ibaraki.or.jp/government-office>
- สันโดษ เต็มแสงเลิศ. (2530). การเมืองในการริเริ่มนโยบายประกันสังคมของไทย. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 34. อ้างถึงใน บุญชนะ อัดถาวร.(2517). แนวปรัชญาในการประกันสังคม. นนทบุรี: สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด. หน้า 4.
- โสธรญา พิกุลหอม.(2558). “สิทธิประโยชน์ของแรงงานนอกระบบตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533” สำนักวิชาการ สืบค้นเมื่อ 2 กรกฎาคม 2567 https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=51833&filename=house2558
- สำนักงานแรงงานในประเทศญี่ปุ่น สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว <https://japan.mol.go.th/uploads/sites/2020/08>
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)
- Policywatch.thaipbs. สิทธิประโยชน์ผู้ประกันตน มาตรา 40 : 6 กรกฎาคม 2567. > <https://www.thaipbs.or.th/ข่าว/สังคม>